Дзвоник

№191

Журнал для українських дітей Румунії

Місячник Союзу Українців Румунії. 16 рік видання, березень, 2023 рік

Дзвоник (Clopotel)
№ 191, 2023 р.

Журнал для українських дітей Румунії.
Заснований у 2007 році.
ISSN 2501–2630
ISSN–L 2501–2630

Над Дзвоником працювали:
Головний редактор: **Людмила Дорош**
Редактор: **Ольга Сенишин**
Редколегія: **Міхаєла Гербіл, Іван Ковач, Михайло Михайлюк, Михайло Трайста**

Адреса редакції:
м. Бухарест, вул. Раду Попеску, 15, с.1
тел.: 021–222–07–29; 021–222–07–37;
телефони/факси: 021–222–07–37

Adresa redacţiei:
str. Radu Popescu 15, sect. 1
Bucureşti, România.

***Елекронна адреса редакції*:**
clopotel@uur.ro

Друкарня:
«RCR Print»,
Бухарест, Румунія

Дзвоник пропонує:

*** казки й оповідання**
*** вірші, загадки**
*** пісеньки**
*** сторінки-розмальовки**
*** вироби своїми руками**
*** дидактичну сторінку**
*** дитячу енциклопедію**
*** переклади румунських класиків**
*** сторінку народознавства**
*** рубрику «Славетні українці»**
*** рубрику «Вивчаємо англійську»**

Дзвоник завжди радо прислухається до ваших пропозицій і друкуватиме надіслані вами спроби!

На обкладинці малюнок Олесі Вакуленко

Увага! За достовірність надрукованих матеріалів відповідають їх автори!

Панько ШКВАЛ

ДО ЛАСТІВКИ

Як промінь сонечка ясний,
Ти знову, пташко Божа,
Вернулась в край наш степовий,
У сад, де квітнуть рожі.

Ти завітала знов до нас,
В своє гніздо стареньке,
Де вже виводила не раз
Ластівенят маленьких.

Іди, живи, гніздо твоє
Ми цілим зберігаєм.
Привіт тобі ласкавий шлем
І щебіт твій вітаєм!

Тепер, весною, ми щодень
Працюємо на нивах.
Ти будеш нам співать пісень
Безжурних і щасливих.

Дерева сповнені снаги,
Сміються всюди квіти,
Літають мушки навкруги –
Ти вмієш їх ловити…

Цілує сонце цілий світ,
Шумлять шовкові трави.
Привіт від нас тобі, привіт,
Весни дитя ласкаве!

Леся УКРАЇНКА

ДАВНЯ ВЕСНА

Була весна весела, щедра, мила,
Промінням грала, сипала квітки,
Вона летіла хутко, мов стокрила,
За нею вслід співучії пташки!

Все ожило, усе загомоніло –
Зелений шум, веселая луна!
Співало все, сміялось і бриніло,
А я лежала хвора й самотна.

Я думала: «Весна для всіх настала,
Дарунки всім несе вона, ясна,
Для мене тільки дару не придбала,
Мене забула радісна весна».

Ні, не забула! У вікно до мене
Заглянули від яблуні гілки,
Замиготіло листячко зелене,
Посипались білесенькі квітки.

Прилинув вітер, і в тісній хатині
Він про весняну волю заспівав,
А з ним прилинули пісні пташині,
І любий гай свій відгук з ним прислав.

Моя душа ніколи не забуде
Того дарунку, що весна дала;
Весни такої не було й не буде,
Як та була, що за вікном цвіла.

Всеволод БІЛЕНКО

ПЕРШИЙ ДОЩИК

Перший дощик, весняний,
Довгожданий, дорогий…
Над полями пробіжи,
Дружні сходи освіжи.

Дощику, припусти!
На зелені капусти,
Голубою зливою,
Над рясною нивою.

По просторах світлих,
По садах розквітлих.
В'ються хмари грозові,
Скачуть краплі, мов живі.

Легко, сонячно кругом,
І веселка над Дніпром.
Покотивсь далеко грім,
Дуже радісно усім!..

Володимир САМІЙЛЕНКО

ВЕСНЯНІ ПІСНІ

Веселиться земля,
Зеленіють поля,
Розвилися гаї і діброви;
Соловейко в садку
Тьохка пісню дзвінку;
Од квіток дух несеться чудовий.
А повітря легке
І проміння палке
В серці мрії роєм підіймають;
І мов сила нова
У грудях прибува,
І в душі якісь співи лунають.
Все збудилось од сну,
Зустрічає весну...
І розкішна природа Вкраїни
У величній красі
Вабить погляди всі,
Наче личко вродливе дівчини.

Анна ОВЧАРУК,
11 років

Повелителі усього живого

Великий Бог вирішив, що потрібно створити Дерево Життя, а згодом – Повелителів.

Розділ 1

Створення Дерева Життя і рішення щодо його охорони.

Це було давним-давно, коли тільки з'явилися динозаври. Одного дня Бог вирішив створити Дерево Життя.

– Якби створити щось таке, що може правдиво керувати… Наприклад, дуже високе дерево, яке буде називатися… Дерево Життя! – міркував Він. – Нехай усі чисті зберуться під троном!

Під троном стали збиратися Ангели.

– Дякую, що зібралися. Я подумав: а чом би не створити Дерево Життя?!

Навколо трону закивали Ангели.

– Тоді чого чекаємо? Нехай буде Дерево Життя!

І Бог вигукнув чарівне слово: «Алдуна!!!»

Чисті заспівали:

– А-аа-аа, – і враз з'явилося Дерево Життя – невеликий зелений паросток, що пробився з-під землі просто на очах присутніх.

На це дійство на землі дивилися дуже здивовано її жителі. А потім залунав голос із небес:

– Тварини, оберігайте це Дерево. Воно допоможе вам бути більш зібраними! Збережіть його! Згодом воно стане величезним і нічого йому буде боятися, що зламається! Його ім'я – Дерево Життя. Запам'ятайте: цей паросток – Дерево Життя! Коли воно виросте, зможе вам допомагати.

Звірі, а точніше – тварини, ще більш здивовано, а дехто й войовничо, переглянулися.

– Я беру на себе догляд за Деревом Життя! – вигукнув змій.

– Хто сказав, що лише хтось один має доглядати за ним?! – обурився динозавр.

– Тихо! – вигукнула пташка. – Будемо по черзі його охороняти.

Малюнок автора

– І хто ж перший? – глузливо запитав дракон.

– Ти перший! – огризнулася пташка.

– А як звати нашу пташку? – пирхнув змій.

– Не смій мене називати пташкою, змійку, – розсердилася пташка. – Мене звати Єлизавета! Королева п'ятого царства пташок!

– О-о, яка велика посада в нашої пташки! – пирхнув змій.

– Не смій так говорити про нашу королеву! Вона найкраща! – розгнівалися птахи.

– Як тебе звати, негіднику?! – королева п'ятого царства виглядала так, наче от-от вибухне.

– Мене звати Пирхало-що-усіх-образить! Де твоя велич, королево-несправна? – сміявся П*.

– Вона тут! Я запрошую тебе на поєдинок, Пирхало! – і королева кинулася на невихованого *. Вона цілилася на кінчик хвоста, роздумуючи: «Якщо зажати на 2 сантиметри та 5 міліметрів від кінчика хвоста й повернути на 90 градусів, то я видушу отруту на його живіт».

Так вона і зробила. З хвоста П бризнула отрута просто на живіт власного господаря. Але це було ще не все. Королева зав'язала хвіст навколо шиї змія, але той встигнув вирвати дві пір'їнки з хвоста королеви і зробити подряпину на спині.

Доки вони билися, Дерево Життя стало завбільшки з яблуню.

– Оголошую Єлизавету переможицею! – вигукнув дракон.

– А як тебе звати, драконе? – запитала королева п'ятого царства.

– Мене звати Завойовувич-що-усіх-переможе, – відповів той.

– Приємно познайомитися, Завойовувиче, – сказала королева. – Слухайте, ми дуже відволіклися від Дерева життя. Давайте проголосуємо, хто буде його охороняти!

– Я ГОЛОСУЮ ЗА ТЕ, ЩОБ ЙОГО НІХТО НЕ ОХОРОНЯВ! – вигукнув П.

– Я голосую за те, що королева має перша охороняти! – вигукнули усі, крім П.

– Отже, вирішено, я – перша, потім – Завойовувич, після нього – динозавр. І так кожен день, доки Дерево Життя не стане заввишки з дуба, – озвучила свою ідею Єлизавета.

Усі схвалили це рішення, тож королева залишилася охороняти…

П – у той час дитинчатам давали імена, які характеризують їх. Для простоти у щоденному вживанні їх зазвичай скорочують: Пирхало-що-усіх-образить = скорочено П.*

(Далі буде)

Ярослава ШТЕЛЯК

Весна прийде

Коли весна прилине з гір,
Зазеленіє все навколо,
Всміхнеться сонце в небі синім
На первоцвітів жовтий колір.

Коли весна до нас прийде,
Верба розпуститься, розквітне,
Струмок бурхливий, буйноплинний
Освіжить землю свіжим вітром.

Коли весна всміхнеться нам
Жовто-блакитними тонами,
Душа розквітне, понесеться
До батьківщини із зорями.

Коли весна прилине з гір,
Коли весна до нас прийде,
Коли весна всміхнеться нам –
Це буде мир й все оживе!

Степан К.Д. ТРАЙСТА

Бог темряви Одо та хоробрий лицар Тімо

Частина ІІ

(Продовження з попереднього числа)

І ось так всі люди на землі раділи появі світла і повсюди було чути те одне-єдине радісно-чарівне слово: «Світло!» Йому раділи не тільки люди, а й усі земні істоти – від риб морських до птахів, що кружляють в піднебесному просторі. І навіть усі поклонники темряви – жреці та служителі бога Одо – повторювали те саме слово: «Світло!» та тільки не з радістю, а з превеликим страхом. А тоді прокинулись і обидва боги: тобто бог темряви Одо, який запанував над поверхнею землі і думав, що навіки, тому й куняв собі, як володар на чорному троні; а також бог світла Ярило, який заснув, коли на землю прийшла темрява, і вже здавалось, що не прокинеться ніколи. Воно так і було б, якби не повернувся на поверхню хоробрий лицар Тімо зі своєю нареченою Полідорою.

– Що трапилось?!.. Що це за диво?!.. Що це за чудо?!.. – здивувався Одо, бог темряви.

– Світло! З'явилося світло!.. – крикнув йому якийсь його поклонник, що ще не встиг накивати п'ятами.

– Яке ще світло? Що за світло… і звідки воно появилось, те світло?.. – белькотів владика темряви, а далі загорланив: – Гасіть світло!

Але на його грізний окрик навіть луна не відповіла.

– Негайно гасіть світло! – повторив Одо.

– Вже пізно, вже не погасить його ніхто. Вже не можна його погасити, – тремтів переляканий поклонник.

– Як це не можна? Шо означає не можна, як це його вже не погасить ніхто? – ревів розлючений Одо.

– Володарю! Лицар Тімо повернувся з підземного царства і приніс світло.

– Так то ж я його кинув туди і замкнув вхід! Як він вибрався звідти і не загинув?

– Виявляється, не загинув, а повернувся з чарівною дівчиною і зі світлом!

– Що? Із царства темряви він повернувся зі світлом?

– Так Владико, але настав час…

– Де ж всі мої поклонники? – перебив грізний Одо.

– Повтікали, володарю, повтікали і поховались. Настав час і нам втікати. Ходімте швидше, бо інакше…

– І куди вони повтікали, куди поховались?..

– В гірські нори і печери…

– І нам туди! – крикнув Одо, збираючись втікати.

– Ого-го-го, вельможний володарю Одо, тобі не втекти так просто… Спочатку треба заплатити за свої діла, а вже потім побачимо, куди тобі дорога! – почувся сильний голос.

– Хто це?! Хто це?! – питав бог Одо.

– Ха-ха-ха!..

– Хто це посмів наді мною насміхатись?! – ревів розлючений бог темряви.

– Це ж-ж-ж лиц-ц-цар-р-р Тім-м-мо! – промимрив, тремтячи з переляку, поклонник володаря темряви.

– То це ти той самий хоробрий лицар Тімо, якого я так шаную? – подався на хитрощі чорний бог, бо швидко зметикував, що не солодко йому буде, якщо попаде в руки хороброго лицаря.

(Далі буде)

Артем ДОРОШЕНКО,
11 років

Як економити воду в побуті

Одного разу Ведмедик гуляв поблизу річки. Він дуже любив навесні переплигувати на інший берег та відвідувати свого кращого приятеля бобра. Та цього разу річка була вузькою й мілкою. Він навіть зміг просто перейти її. «А чому так?» – замислився наш герой. На березі сумно сиділа видра та жалілася, що дощів давно не було, а вода не безмежна, і якщо так і далі піде, то будуть вони шукати собі інше житло з діточками. Що ми можемо зробити, щоб уникнути зникнення річок?

ЗАОЩАДЖУЮЧИ ВОДУ, МИ ЗАОЩАДЖУЄМО ПРИРОДНІ РЕСУРСИ ТА ВЛАСНІ ГРОШІ.

1. ЗМІНІТЬ ДЕЯКІ СВОЇ ЗВИЧКИ:

**** Віддавайте перевагу душу, а не прийому ванни.***

Приймаючи душ упродовж 5 хвилин, ви витрачаєте максимум 100 літрів води. А для того, щоб наповнити ванну, необхідно води у два рази більше. При цьому намагайтеся застосовувати економні насадки-розпилювачі для душу.

**** Завжди щільно закривайте кран.***

З крана, який капає, витікає 24 літри води на добу.

**** Спробуйте приймати душ на 1-2 хвилини швидше.***

Упродовж місяця ви зможете заощадити до 500 літрів води. Наприклад, поставити пісню на 2-3 хвилини і до її завершення закінчити водні процедури.

**** Закривайте кран, коли чистите зуби.***

Для того, щоб прополоскати порожнину рота, наберіть склянку води. Так вдасться зекономити до 45 літрів води – саме стільки піде у каналізацію через відкритий кран за 3 хвилини.

2. ОБОВ'ЯЗКОВО ПЕРЕВІРТЕ НА СПРАВНІСТЬ УСЮ САНТЕХНІКУ.

За потреби полагодьте або замініть пошкодження. Пам'ятайте, якщо протікає унітаз – це майже 72 000 літрів на рік марно витраченої води. Підтікає кран – до 200 літрів на добу або близько 6 000 літрів на місяць.

3. КУПУЙТЕ ЕКОНОМІЧНУ САНТЕХНІКУ-УНІТАЗ ІЗ ДВОМА РЕЖИМАМИ ЗЛИВУ.

Це дозволяє зберегти близько 15 літрів води в день для сім'ї з трьох осіб.

4. ПОСУДОМИЙНУ І ПРАЛЬНУ МАШИНИ ПОТРІБНО ЗАВАНТАЖУВАТИ ПО МАКСИМУМУ.

Крім того, для прання використовуйте режим без додаткового полоскання. Це допоможе заощадити не тільки воду, а й електроенергію.

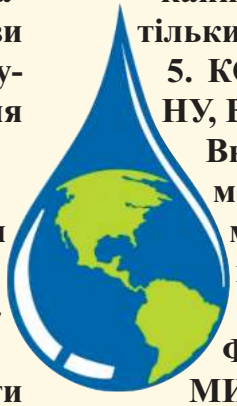

5. КОЛИ МИЄТЕ ПОСУД ВРУЧНУ, ВИМИКАЙТЕ КРАН.

Включайте воду тільки після намилювання всього посуду, або мийте весь посуд з невеликим напором води.

6. ДЛЯ МИТТЯ ОВОЧІВ ТА ФРУКТІВ КОРИСТУЙТЕСЯ МИСКОЮ.

Цей спосіб дозволяє ефективно очищати плоди від піску і бруду. Врахуйте, наповнення однієї великої каструлі або миски потребує всього лиш 3 літри води, тоді як при проточному митті фруктів щохвилини йде близько 15 літрів.

Всеволод НЕСТАЙКО

Пригоди Журавлика

(Продовження з попереднього числа)

«Невже правий той Кваквакум і я справді народився на світ, щоб журитися і завдавати іншим самі неприємності, – думав на бігу журавлик. – Адже до зустрічі зі мною чижик спокійно жив собі на волі і ніхто його не ловив».

Хату перекупки Кислячихи він знайшов одразу. Такого високого щільного паркана ні в кого в селі не було.

Підбіг журавлик до хвіртки, дивиться – на хвіртці велика табличка і на ній написано: «У дворі злий собака».

Став журавлик, почухав лапкою потилицю. Злий собака – це не жарти. Але десь же там у клітці друг – веселий чижик Ціві-Тівік! Хто ж його врятує, хто ж його виручить з біди?

Ні, вагатись не можна.

Знайшов журавлик шпарку в паркані, притулився оком. Бачить, – справді, стоїть у дворі будка, а біля будки здоровенний рудий кундель на ланцюгу. Лежить, дрімає. Але морда не страшна, симпатична навіть морда.

– Ех! Будь що буде! – вирішив журавлик, ліг на черевце, проліз під ворітьми і опинився у дворі.

Враз гримнув ланцюг – це підхопився собака.

Став, голову набік схилив, одне вухо сторч підняв – дивиться з цікавістю.

– Здрастуйте! – сказав журавлик.

– Прррівіт! – сказав собака.

– А… а як вас звати? – спитав журавлик.

– Грррай! – здивовано сказав собака.

– А я – журавлик.

– Дуже пррриємно, – вищирився-усміхнувся Грай.

– А… скажіть, ви справді злий, як отам написано? У вас таке симпатичне обличчя… Просто не віриться.

– І прррравильно, – собака озирнувся на всі боки, потім схилився, приставив до морди лапу і прошепотів: – Зовсім я не злий. Тсс! Тільки це секрет. То моя хазяйка написала, щоб усі боялися. Щоб ніхто у садок не лазив, вишень-черешень не рвав. Хазяйка їх у Київ на базар возить. Кожна вишенька в неї порахована, кожне яблучко пронумероване. Цілий день, цілу ніч примушує мене гавкати, всіх лякати. Набридло вже, просто страх. А їсти не дає,– Грай шморгнув носом і одвернувся, ховаючи сльози.

– Чого ж ви їй служите? Втекли б!

– Еге! Так ланцюг же! Хіба втечеш! На замок ланцюг замкнено, бачиш. А ключ у хазяйки.

– Стривайте, а що, як я спробую дзьобом, – підбіг журавлик до замка, дзьоб свій у щілину для замка встромив, туди-сюди крутьверть. Раптом щось усередині замка клацнуло, і замок відімкнувся.

– Тю! – здивувався Грай, ще не вірячи, що він вільний. Потім став на рівні ноги, обтрусився, наче струшуючи з себе тягар неволі, і весело заметляв хвостом:

– Ой, спасибі тобі, журавлику! Ой, спасибі! Це ж просто здоррово. Тепер я втечу на вигін до пастушків, буду їм допомагати пасти коней. Це я страшенно люблю. Я вільний! Я вільний! Гав-гав! Урра! Гав-гав! Урра! Хай живе свобода!

– Тільки у мене буде до вас одне прохання, – тихо сказав журавлик.

(Далі буде)

Наталка ЛОГВИН

ПЕС ВАСЯ З МОРСЬКОЇ ПІХОТИ

В Україні йшла війна. Російські терористичні війська ракетами і бомбами руйнували міста і села. Старий і малий шукали безпечні місця, щоб заховатися і врятуватися від лихого нападника.

Тікаючи від війни, малий Сашко з мамою виїхали з України. Волонтери допомогли їм знайти притулок у невеличкому будиночку в селі на березі океану. Постійний вітер і шум хвиль нагадували їм шелест тополиного листя і засіяні житами широкі степові лани. Дитяче серце сумувало за рідною домівкою.

Якось до них несподівано приїхала бабуся Наталка. Малий Сашко від радощів стрибав, сміявся і не міг повірити, що до нього приїхала його дорога бабуся, яку він так щиро любить і з якою йому завжди було цікаво.

– Бабусю, а розкажи мені, будь ласка, що ж там у нас в Україні?

– Розказати? Розкажу. Тоді зручно вмощуйся у кріслі й уважно слухай. А ти не заснеш?

– Ні! Не засну, – відповів Сашко. – Це так цікаво!

– Тоді слухай. В Україні йшли важкі бої з російськими загарбниками на передовій лінії фронту, яку боронили бійці морської піхоти. З ними ніс службу вірний пес на ім'я Вася.

Це був високий і чорний, сильний і дуже сміливий, вірний та дисциплінований бійцівський пес. Не один рік він уже прослужив у розвідці, охороняв наших воїнів, з якими по декілька місяців жив у окопах, сидів у засідках, виявляв і допомагав знищувати ворогів.

Бабуся на мить зупинилась, аби випити водички і потайки від внука витерти непрохані сльози.

Малий Сашко з нетерпінням запитав бабусю:

– А що ж було далі?

– Та почекай! Не поспішай. Все тобі розкажу, що знаю.

Одного разу пес Вася кудись зник. День і ніч розвідники шукали хороброго друга Васю. Навіть підняли у повітря безпілотники з відеокамерами. Тоді вони побачили, що їх Вася заплутався у колючому дроті поблизу ворожих окопів.

Розвідники робили все, аби визволити вірного друга з пастки. Та ворог стріляв по них і не дозволяв наблизитися до того місця, де перебував їхній Вася. Відтак витягти пса з колючого дроту не вдалося.

Воїни вирішили дочекатися ночі і під прикриттям темряви ще раз провести бойове визволення чотирилапого товариша з пастки. Та виявилось, що пес Вася теж не хотів потрапити до рук жорстоких росіян і наважився на відчайдушний крок. Своїми гострими зубами він відгриз собі праву лапку. Повільно і обережно виповз із колючого дроту і на трьох лапах повернувся до своїх піхотинців.

Воїни не вірили своїм очам! Не вірили, що пес Вася був живий. Всі вони дуже зраділи його поверненню. А коли побачили, що у нього немає частинки правої лапки, вони поклали його на носилки і швидко відвезли до медиків на лікування.

Завдяки небайдужим людям псові підібрали механізований протез. Зараз Вася пройшов реабілітацію, звик до нової лапки, навчився по-новому бігати і з радістю повернувся до воїнів своєї української морської піхоти.

– А як же він буде служити тепер у розвідці? – запитав малий Сашко. – Йому ж буде важко.

– Нічого, – відповіла бабуся. – Він буде охороняти наших бійців і так допомагатиме їм захищати Україну. А тепер вже спи. Ще наговоримося.

Михайло Гафія ТРАЙСТА

Неймовірні пригоди Панаса Гусопаса

частина ІІІ

(Продовження з попереднього числа)

30. Як Панас Гусопас своїх кумів охрестив

– Відпочивай, Панасе, або кивай п'ятами звідси, поки живий! – промовив сам до себе Панас. – Треба щось придумати, бо ось зараз тут з'являться куми дорогенькі: Нічниця, Попелюха, Одмінник, Перелесник і Песиголовці, а ще й наречена зі своїми дочками – нівроку компанія! Ось маєш сім'ю, Панасе! Ліпше намаж п'яти салом. Але це негарно, фе-е-е!... Мене б осміяли і гуси, яких колись я випасав, якщо б я поперед нечистих утікав.

Думати довго не було часу, бо ось-ось повернеться Мара зі своїми кумами, а як прибудуть – то буде запізно для Панаса. Тому він кинув перо під ноги і задумав опинитися в опришківському таборі прямо біля буковинця Дмитра Кокотюхи. Той лежав головою на своїх бисагах, в яких тримав священу рясу, хреста, євангелію, кадило та інші церковні речі, і голосно хропів.

– Отче Дмитре! – прошепотів Панас і затулив йому рота, щоб той не крикнув і не розбудив опришків, які хропіли кожен по своєму.

– Отче Дмитре! – повторив Панас.

– Гм-м-м… гр-р-р… мр-р-р... – гмикав, гаркав та миркав переляканий Дмитро Кокотюха, але побачивши, що то Панас, заспокоївся.

– Мені конче треба твоєї допомоги. Допоможеш?

– Допоможу, чому б не допомогти. Зараз тільки збуджу товаришів.

– Не треба, мені тільки ти потрібний. Бери бисаги.

– В чому річ? Куди збираємось? – запитав Дмитро, побачивши, що Панас кладе перо біля їхніх ніг.

– На хрестини!

– Знову будемо нечистих хрестити? – радо посміхнувся Дмитро Кокотюха.

– Знову, отче, знову.

Коли Панас із Дмитром Кокотюхою опинилися на подвір'ї Мари, та якраз валила через місток зі своїми сусідами-кумами.

– Ось він, мій наречений! Ось він, мій коханий та милий Панасик, – хвалилася перед кумами Мара.

– А той, що з ним, то хто? – запитали в один голос куми, ніби передчуваючи, що на них чекає щось страшне.

– А це хто?! – пискнула й собі Мара.

– А це… потім скажу, а зараз влаштуємо гостину для кумів, як годиться перед шлюбом.

– Го-с-с-стину, – просичала Мара. – Яку гостину, звідки гостину, чому гостину, навіщо гостину? В мене нічого немає поставити на стіл, а нас багато… Обійдемось і без гостини!

Куми, почувши про гостину, тільки помахали вухами, носами, бородами, хвостами, хто чим мав – тим і махав. Сподобався їм оцей Марин наречений.

– Без гостини не обійдеться, чи не так, дорогенькі кумці та кумочки? – підливав масла у вогонь Панас.

– Гостина – це добре діло, – погодилась Нічниця.

– Гостина – хороша річ, – додала Попелюха.

– А куди без гостини? – нібито здивувався Одмінник.

– Я давно не бував на гостині, – зрадів Перелесник. – Хочеться погуляти, ой, як хочеться.

– І нам теж, – радо скрикнули всі три брати Песиголовці.

– Гостину, гостину, хочемо гостину! – аж підстрибували Марині дочки.

– Але в мене немає нічого, – перелякалась Мара.

– Зате в нас є всього досхочу – і наїдків, і напитків. Давай чисту скатертину, – наказав Панас.

– Я зараз, – зраділа Мара й кинулась до хати виконувати наказ.

(Далі буде)

Славетні українці

Квітка Цісик

З Ольгою Сенишин

Відома всьому світові українка народилася і все життя прожила у США. Вона мала рідкісний тембр голосу – колоратурне сопрано – і однаково невимушено співала блюз чи оперні партії. Із нею працювали Майкл Джексон, Вітні Г'юстон та інші світові зірки. Квітка зробила приголомшливу співочу кар'єру і стала найдорожчою співачкою джинґлів – рекламних пісеньок. Свій успіх і талант Цісик використовувала задля популяризації української культури у світі. Вона залишила нам у спадок ніжне звучання свого голосу в безсмертних піснях, які в Україні почули здебільшого після її смерті. Їх і зараз неможливо слухати без сліз. Наполегливо радимо послухати її пісні в YouTube.

Повне ім'я співачки – Квітослава-Орися, але рідні і близькі називали її Квіткою. Майбутня зірка народилася 4 квітня 1953 в Нью-Йорку, в родині біженців з Галичини. Її батько – відомий скрипаль з Коломиї – з 4 років почав учити своїх доньок Марію та Квітку грі на скрипці та фортепіано. Крім того, батьки зробили для дітей дві важливі речі: інтегрували їх в американську культуру та виховали з шаною до українських традицій. Дівчата відвідували по суботах «Школу українознавства» і були активними учасницями «Пласту». У дитинстві Квітка ще серйозно захоплювалася балетом, співала в хорі. Вона поступила в Нью-Йоркську консерваторію, але закінчила *Mannes School of Music*, в якій опанувала вокальну техніку й майстерно відшліфувала свій голос. Ще студенткою дівчина почала працювати, оскільки після смерті батька потрібно було оплачувати навчання та допомагати родині. Тоді вона і подалася в шоу-бізнес та дуже швидко зарекомендувала себе як досконала вокаліста в будь-якому музичному стилі.

Квітка обрала собі псевдонім Кейсі (K.C.) за першими літерами її імені та прізвища – *Kvitka Cisuk*. Її почали навперебій запрошувати до роботи над своїми альбомами поп та рок-зірки. Справжня американська слава чекала Квітку Цісик на теренах рекламного бізнесу. З початку 80-их вона стає однією з найдорожчих виконавиць рекламних мотивів для радіо й телебачення – джинглів. Її голос звучить в рекламах таких гігантів як Coca-Cola, American Airlines, «Макдональдз» тощо. З 1982-го й до своєї смерті Цісик залишалася єдиним голосом компанії *Ford Motors*. Попри непублічність Квітки Цісик, пісні у її виконанні отримали чимало престижних музичних нагород. Серед них – «Золотий глобус» і «Оскар» у 1978 в номінації «краща пісня для кіно» за саундтрек до фільму «You Light Up My Life».

Та Квітка Цісик мріяла створити якісний запис рідних їй українських пісень. Вона найняла кращих музикантів Нью-Йорка та спеціалістів по звуку, щоб записати два україномовні альбоми – «Квітка» у 1980 році, а також «Два кольори» у 1989-му. Це їй коштувало близько 200 тисяч доларів – неймовірно велика сума для тих часів. Акомпанувала Квітці її рідна сестра Марія, яка стала відомою піаністкою, а правильну українську вимову ставила мама. Обидві платівки у 1990 році були номіновані на премію «Греммі» в категорії «сучасний фольк». Сама співачка сказала так: *«Ця збірка пісень є бажанням мого українського серця вплести радісні нитки в розшарпане життям полотно, на якому вишита доля нашого народу»*. Назарій Яремчук, почувши її музику, поділиться враженнями: *«Ще ніхто й ніде так не заспівав пісні мого друга Володимира Івасюка, як це зробила Квітка».*

Та до України записи потрапляли здебільшого контрабандою: люди перезаписували пісні і передавали один одному. У ті радянські часи її пісні ще були забороненими, оскільки в її репертуарі були пісні Української Повстанської Армії та січових стрільців. Після проголошення Україною незалежності Цісик планувала приїхати з концертом. Та цей задум так і не здійснився. Не доживши 5 днів до свого 45-річчя, співачка померла 29 березня 1998 року від раку грудей.

У 2008 році в Києві відбувся перший вечір пам'яті співачки. Пізніше у Львові відбувся Міжнародний конкурс українського романсу імені Квітки Цісик, діє благодійний проєкт «Незабутня Квітка», присвячений співачці. Вулиці Квітки Цісик з'явилися у великих містах України, а у Львові відкрито меморіальну дошку та створено музей співачки.

Тематична картка «Весна»

Ця пора року напрочуд яскрава: ми бачимо, як швидко змінюється світ навколо та як усе розквітає і сповнюється пташиним співом. Весна є особливою порою пробудження всього живого, яка є дуже важливою в житті людини. Давайте дізнаємося більше про неї.

1. Вивчіть весняну скоромовку.

Курли, курли, курличуть,
Курличуть журавлі.
Курличенням накличуть
Весну по всій землі.

2. Весною до рідних домівок повертаються перелітні птахи. Відгадайте, як вони називаються. Об'єднайте зображення, яке відповідає кожному птахові:

- Л◯бі◯ь
- Ле◯◯ка
- ◯па◯
- З◯з◯◯я
- ◯◯ло◯е◯ко

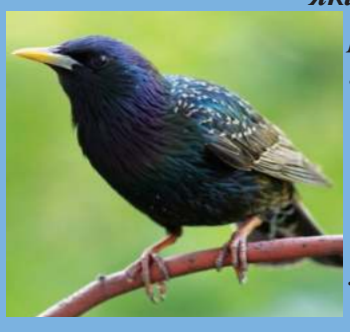

Довідка: лебідь, лелека, шпак, зозуля, соловейко.

3. Весною парки і сквери наповнюються першими піснями пернатих. Найкращими співаками цього періоду вважають декількох. Відгадайте їх за описом та зображенням.

А. Це осілий вид пташки, яка зимує і в Україні і в Румунії. В неї досить яскравий пір'яний покрив: яскраво-жовте черевцем з «краваткою» (широкою чорною смугою від грудей до гузки). Верх голови, або шапочка, має чорний колір з синім металевим блиском. Щоки в неї білі. Ще синицю легко пізнати по співу – вони виводять до 40 варіацій звуків. Особливо заливисто співають самці. (Синиця великa)

В. Лісові представники цього виду птахів відносяться до перелітних . Повертаючись навесні до місць гніздівлі, самці дуже дзвінко та мелодійно співають: виводять ніжні трелі, схожі на звуки флейти, в які іноді вплітають різкі скрекочучі звуки. Найвиразніше його голос чути вже в сутінках або перед дощем, коли все решта затихає. Самці забарвленні в однотонно чорний, блискучий колір. У самиць на спині темно-буре піря, черевний бік іржаво-вохристий, на світлому горлі видніються темні плямки і смужки. У самця весь дзьоб помаранчево-

червоний, а дзьоб самиці біля основи забарвлений у жовтий колір.

(Дрізд співочий)

С. Цей співочий птах України надзвичайно емоційно виконує свою пісню. Він відтворює голоси інших птахів: цвірінькає, щебече, каркає, наслідує навіть квакання жаби, гавкіт собаки, квокання курки, свист людини. Оперення дорослого птаха – чорне з яскравим металевим відливом. Голова, частини навколо вух і горла відливають фіолетовим кольором, спина й поперек – зеленим, черево – фіолетово-синім. Тому птах, особливо в променях сонця, переливається дуже гарними «холодними» відтінками.

(Шпак)

4. Рухлива гра «КВІТИ ТА ВІТЕРЦІ»

Кількість гравців: **десять і більше.**

Матеріали: **крейда.**

Місце гри: **ігровий майданчик.**

1. Накресліть на асфальті дві лінії на відстані 5-6 м одна від одної.

2. Гравці обирають поміж себе двох «вітерців». Усі інші – «квіти». Вони мають обрати собі імена – назви квітів. «Вітерці» стають посередині ігрового поля, «квіти» вишиковуються в шеренгу біля однієї з ліній.

3. «Квіти» звертаються до «вітерців»: «Добридень, вітерці!». Ті відповідають: «Добридень, квіточки!». «Вітерці, вітерці, відгадайте наші імена!», – просять «квіти».

4. «Вітерці» називають різні квіти. Як тільки вони вгадують квітку, то гравець, який обрав для себе її назву, біжить через ігрове поле до протилежної лінії. «Вітерці» намагаються впіймати його. Якщо їм це вдасться, цей гравець залишає гру.

5. Перемагає найспритніша «квітка».

5. Фізкульхвилинка «Гори Карпати».

Раз-два – піднімається гора, *(руки вгору)*

Три, чотири – це круті гірські схили, *(руки розвести вбоки)*

П'ять, шість – це орли дивний танець завели, *(руками вимальовуєте хвилі)*

Сім, вісім – це смерічки похилилися до річки, *(всім тілом нахилитися до низу і назад піднятися)*

Дев'ять, десять – це вода з водоспаду витіка. *(руками швидко водити вгору-вниз)*

6. Уважно прочитайте та з'єднайте між собою стрілками відповідні частини прислів'я про весну:

А. Зійшов у березні сніжок – а соловей кінчає.

Б. Сухий березень, теплий квітень, восени і на зиму до столу матимеш.

В. Побачив шпака у дворі – краща вівса.

Г. У березні не байдикуватимеш – мокрий май – буде хліба врожай.

Д. Ластівка в квітні день починає, берися за плужок.

Е. Травнева роса знай: весна на порі.

6. Розташуйте квіти від більшої до меншої й запишіть назви весняних місяців.

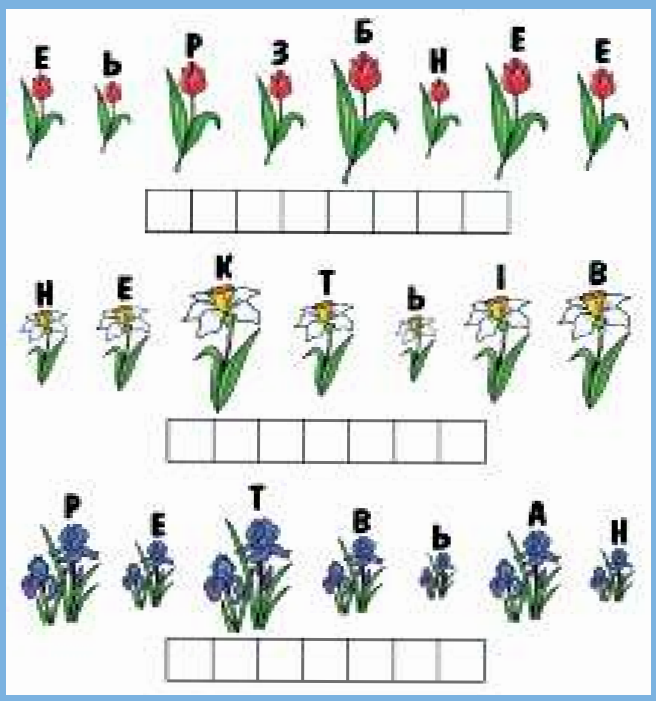

Рубрику підготувала Ольга Сенишин

Вивчаємо англійську

З Іриною Савіною

1. Відшукай сховані в таблиці слова. Прочитай їх та переклади на українську.

Y	L	E	E	V	K	C	Y	E	I	B	T	M	Y	N	N	U	B
R	R	Q	W	N	Z	W	F	S	I	U	G	J	W	Y	I	U	O
E	C	M	Y	A	K	H	O	Z	M	T	Q	G	J	D	H	U	G
W	J	A	X	U	L	J	B	S	F	T	B	N	X	H	W	S	M
F	H	Y	T	Q	C	F	T	U	G	E	W	I	W	J	F	B	G
X	L	K	I	J	L	U	X	N	K	R	R	O	O	T	W	I	U
M	J	O	H	C	I	U	I	S	E	F	S	D	B	L	D	Q	E
M	D	Q	P	I	R	R	Q	H	Q	L	U	T	N	E	E	M	E
F	R	C	D	Y	P	L	D	I	T	Y	U	Z	I	G	Z	O	O
X	G	A	K	S	A	Q	N	N	I	W	Q	R	A	U	H	M	S
B	H	H	W	U	R	Q	A	E	Y	N	D	R	R	M	O	I	S
H	O	E	U	K	O	P	S	P	D	H	D	X	L	O	S	R	G
H	B	I	U	V	V	K	Y	L	V	E	A	Q	L	O	E	Q	L
H	N	P	X	I	H	Z	M	N	N	I	B	B	T	W	E	P	V
N	W	Z	Q	T	E	K	S	F	N	I	E	Z	O	W	T	P	G
R	S	C	Y	V	E	Q	U	T	R	B	R	L	N	A	X	T	T
F	P	A	G	K	C	R	R	D	X	C	F	R	P	O	J	Y	A
A	X	M	V	U	S	I	S	M	S	R	Z	A	B	F	I	X	N

April	*Butterfly*	*Rainbow*
Birds	*Flowers*	*Spring*
Bloom	*Garden*	*Sunshine*
Bunny	*May*	*Warm*

2. Хто запустив повітряного змія? Відшукай змія кожної дитини та розмалюй у такий самий колір, що й футболка власника. Опишіть дітей та їхній одяг.

3. У кожному слові не вистачає однієї літери. Подивись уважно та обери ту, що підійде. Переклади слова на українську.

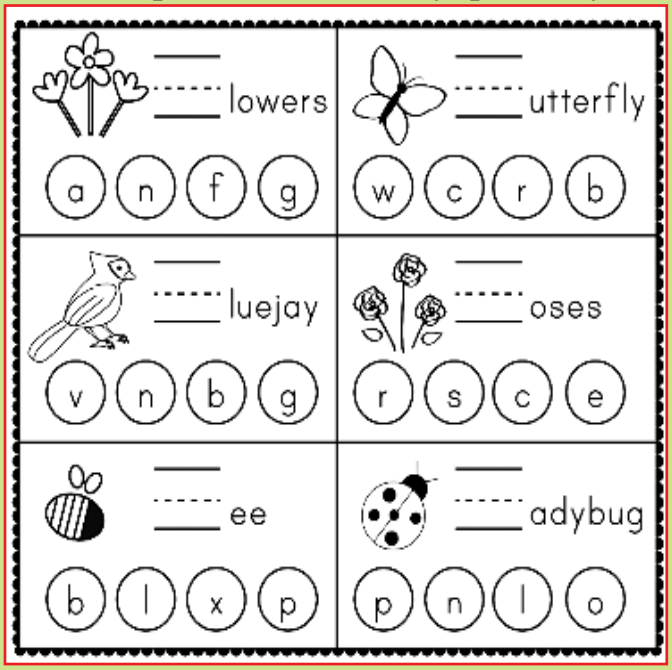

4. Уважно поглянь на закодоване речення. Це завдання потребує уваги та терпіння. Скористайся ключем, щоб розшифрувати загадкове повідомлення.

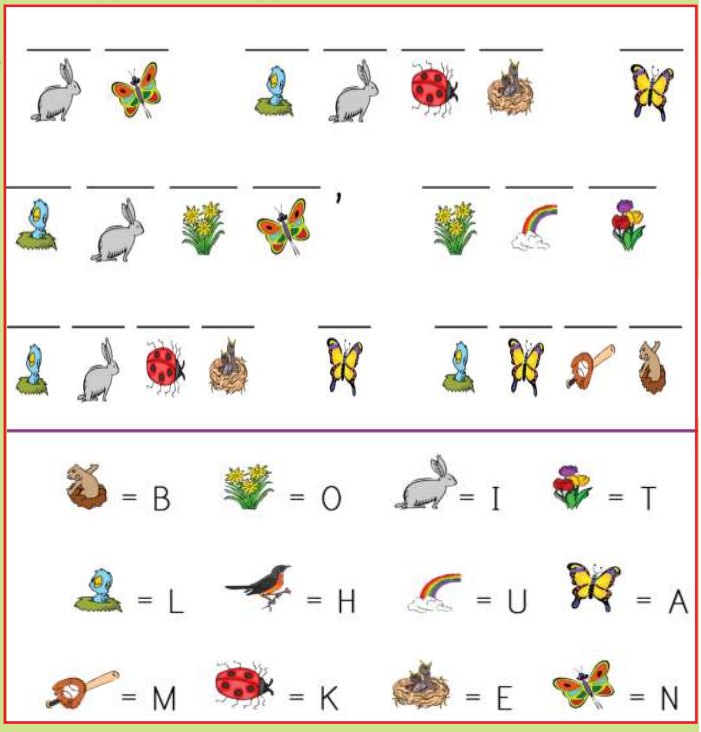

Відгадай

На моє віконечко
Прилетить, мов сонечко,
Мила пташка жовтогруда,
Запищить – і день розбудить!
Як горобчик невеличка.
Хто це, діточки? (Синиця)

Має ноги коротенькі,
Два пера в хвості довгенькі,
У повітрі все літає,
Безліч мошок поїдає.
(Ластівка)

Що це за сіренька пташка?
Ловить гусінь і комашок,
Цвірінчить вона, стрибає,
В теплий край не відлітає.
Цей маленький жвавий хлопчик
Називається…
(горобчик)

На даху моєї хати
Оселився птах цибатий.
Довгий дзьоб і ноги має,
Мишок, жабок полюбляє.
Чемних діток іздалека
В кожен дім несе… (лелека)

Зроби своїми руками

Весняні квіти

Прості елементи техніки квілінг дозволяє зробити ефектні весняні квіти-гіацинти. Їх можна вручити матусям, бабусям на 8 Березня, День матері. Або ж оформити як вітальну листівку, зроблену власноруч.

Необхідні матеріали: двосторонній кольоровий папір; клей; ножиці; простий олівець; кольоровий картон; лінійка; пензлик.

Хід роботи:

Крок 1. Оберіть картон та папір однакового кольору. З паперу слід вирізити 11 смужок. За допомогою олівця та лінійки розкресліть однакові смужки шириною в 1 см і довжиною в 12 см. Зробіть заготовки – закрутіть усі смужки в трубочки.

Крок 2. Візьміть картон такого ж кольору, як і смужки. За допомогою пензлика схематично клеєм ПВА зробіть малюнок у вигляді контуру гіацинта.

Крок 3. Почніть попарно приклеювати закручені смужки, як показано на фото. Хвостики смужок повинні торкатися між собою посередині суцвіття. Кожна наступна пара смужок кріпиться все ближче одна до одної. Верхні смужки вже доведеться міцно скручувати, тож вони будуть густішими закручені всередині й меншими в діаметрі.

Крок 4. Коли всі смужки скріпляться та будуть надійно сидіти на картоні, слід вирізати суцвіття плавною лінією по периметру смужок. Ось така квітка повинна вийти.

Крок 5. Залишилося зробити ще декілька квітів інших кольорів, аби зібрати гарний весняний букет. Останній штрих – вирізати стебла із зеленого картону, а листя – із зеленого паперу. Картон буде надійно тримати квіти, щоб вони не згиналися. Якщо зробити стебла довші, то можна перев'язати гіацинти стрічкою у вигляді букетика.

Успіхів вам у роботі!

Зимовий вечір

Слова: Ґеорґ Тракль в перекладі Мойсея Фішбейна, музика: Юрій Кера

Спокійно, повільно
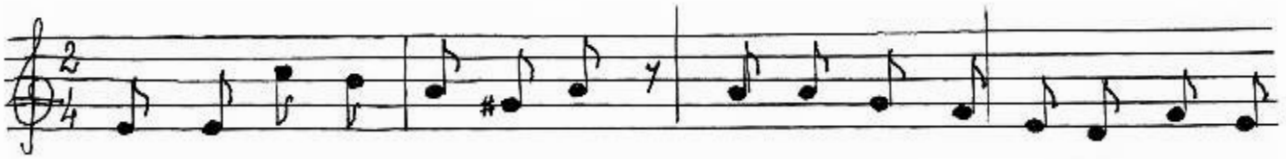
Ли - не сніг бі - ля вік - на, дзво - ни дзво - нять ве - чо - ро - ві,
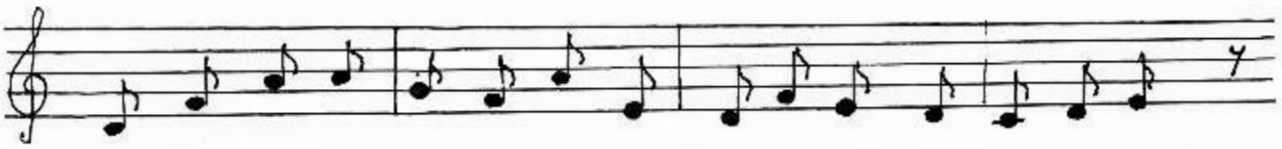
В до - мі все на - по - го - то - ві, на сто - лі всьо - го спов - на.

В до - мі все на - по - го - то - ві, на сто - лі всьо - го спов - на.

Лине сніг біля вікна,
Дзвони дзвонять вечорові,
В домі все напоготові,
На столі всього сповна.

Хтось, мандруючи в імлі,
Доторкнув кільце ворітне.
Древо ласки злотоквітне,
Спивши зимний сік землі.

Мандрівник іде углиб.
Ґанок болем кам'яніє.
В чистім сяєві ясніє
На столі вино і хліб.

В березні ластівок виглядаймо

Сторінка народознавства з ОльгоюСенишин

З березнем настає календарна весна: ніжна й чарівна, стрімка й насичена у всіх своїх проявах. Перший місяць весни багатий народними святами, які вже переповнені очікуванням тепла і турботами про майбутній урожай. Говорили, що на Маврикія – 7 березня – мороз скрипить, але вже не заморожує. Тому з цього дня селяни активно працювали на полях: готували поле до засівання, завозили на нього гній. Люди очікували першого врожаю, оскільки запаси корму і зернових поступово закінчувалися. Посадити капусту в цей день – до багатого врожаю. Вважалося, що в цьому випадку гусені не буде. А якщо взяти 7 березня потайки жменю землі з-під чужої сохи, а потім розсипати її в будинку, то не буде в хаті шкідників. Казали, що 7 березня є чудовим днем для фінансових операцій. Але при цьому з грошима треба проявляти крайню обережність: не можна їх давати в борг, кидати або втрачати, інакше можна незабаром втратити все майно.

У цей день селяни готували традиційну страву – «чорну юшку». Хліба до початку весни практично не залишалося, тому доводилося харчуватися тим, що є в припасах. Відтак у цей день для ритуальної страви варили недорогу рибу на огірковому розсолі і виходила вона чорною за кольором. Додавали всілякі коріння (картоплю, селеру, моркву, цибулю) і прянощі. Бажано в юшку додати кінзу.

Саме день Маврикія в народі асоціювали з прильотом птахів з теплих країв та спостерігали за ними. З поведінки птахів передбачали погоду: якщо вже прилетіли ластівки і граки – весна буде ранньою, а рік – вдалим. Вірили, що перша ластівка на своїх крилах приносить весну. А той, хто побачить в небі ластівку або грача, буде щасливим увесь рік. Якщо незаміжня дівчина 7 березня вигляне у вікно і побачить ластівку, яка буде пролітати поруч, значить, у цьому році буде у неї весілля.

Українці в загальному вважали ластівку символом відродження, добра і щастя. Про цих дрібних пернатих люди склали казки, легенди, пісні, поети написали вірші. Наші прадіди були переконані, що, повертаючись з вирію, ластівка приносить кохання людям і парування худобі. Благословенним був той будинок на якому поселилася ластівчина сім'я, бо це віщувало родині щастя і благополуччя. Адже її називали Божою пташиною, створеною із землі. За повір'ями, Господь благословив її за те, що, коли розпинали Христа, ластівки крали цвяшки. Люди також вірили, що розоряти гніздо ластівки – великий гріх. Було заборонено навіть брати цю пташку в руки, бо вона може розсердитися і спалити хату, принісши з поля вогню. А якщо це зробити 7 березня, то на обличчі зловмисника можуть з'явитися веснянки, подібно до цяток на ластів'ячих яєчках. Якщо ж хтось хоче вивести з обличчя веснянки, то знову ж таки до ластівок треба звертатися за допомогою. Потрібно вмитися молоком і втертися тим рушником, у якому носили святити паску, коли вперше навесні побачиш ластівку. Тоді не тільки зійде ластів'яче ряботиння, а й станеш білолицим, красивим та молодим. Або коли вперше побачиш навесні ластівку, треба тричі проказати: «Ластівко! Ластівко! На тобі веснянки, дай мені білянки!»

З ластівками в народі були повязані й інші прикмети. Наприклад, дехто, побачивши вперше навесні ластівку, брав з-під правої ноги землі й розглядав, якого кольору трапиться в ній вовна: такої масті й худобу треба заводити. А якщо ластівки залишають місцину чи окрему оселю, де вони перебували, то людям слід остерігатись великої біди – мору або руйнівного стихійного лиха. Ще вважається, що з ластівкою, яка несподівано влітає в хату, прилітає і душа покійного родича. Та й взагалі з ластівками завжди і всюди треба бути максимально обережним і вдячним за їх присутність. Бо зараз ми знаємо, наскільки корисними є ці маленькі невгамовні трударі. Людині ці птахи приносять велику користь, винищуючи маленьких комах, яких не їдять інші птахи – комарів і мух. А ще ластівки – дуже миролюбні пташки. Вони не люблять і не вміють битися, сваритися. Нам є чому в них повчитися. А ви як гадаєте?

Пишаємося нашими дітьми!

Андрея Бойчук, 5 років,
Габріел Бойчук, 3 роки
м. Клуж-Напока

Михайло Мазуряк, VII-ий клас,
с. Шербівці, Сучавський повіт

Учні VII-го класу вшанували пам'ять жертв голодомору 1922-1923 року,
с. Палтін, Сучавський повіт